

Utbildningsförvaltningen

Datum:
2019-01-08Diarienummer:
UBN-2018-8660Handläggare:
Johan Westerling
Tomas Anderson

Motion av Martin Wisell (KD) om trygghet för alla elever

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta

att besvara motionen med föredragningen i ärendet.

Ärendet

Martin Wisell (KD) föreslår i motion, väckt vid fullmäktiges sammanträde den 27 mars 2017, att kommunfullmäktige beslutar uppdra till utbildningsnämnden:

- Utarbeta och implementera tydliga rutiner för att fullt ut använda möjligheterna i skollagen för att förrövaren ska byta skola istället för offret.
- Utarbeta och implementera tydliga rutiner för att inrätta särskilda undervisnings-grupper för elever som agerar negativt på ett sådant sätt att det kan befaras att de ska begå mycket allvarliga kränkningar.
- Att se över behovet av en tydligare vägledning för polisanmälan av brott inom skolorna i Uppsala kommun.
- Att fortbilda lärare och annan skolpersonal om hur risker för grova kränkningar kan förebyggas och avvärras.
- Samarbete med de fristående skolhuvudmännen verksamma i Uppsala för att tillsammans stärka kompetensen kring hur grova kränkningar kan stoppas.

Motionen återges som **bilaga**.

Beredning

Utbildningsförvaltningen och kommunledningskontoret har tillsammans berett ärendet. Barn- och jämställdhetsperspektivet har beaktats i beredningen av ärendet.

Föredragning

Det är en central uppgift för skolan att alla elever ska känna sig trygga. Rektor har ansvar för den lokala skolmiljön där varje ärende ska tas på allvar men måste hanteras utifrån de berörda individerna. Varje ärende är unikt.

Även om lagstiftningen ändrades år 2007 är möjligheterna att flytta en störande elev till annan skola mycket begränsade. Enligt lagens förarbeten ska möjligheten att förflytta en elev tillämpas restriktivt. Utgångspunkten är att andra åtgärder prövats och att det inte finns några andra sätt att ge de övriga eleverna en acceptabel skolmiljö.

Kommunen måste göra en samlad bedömning av alla relevanta omständigheter i det enskilda fallet och för att nå det eftersträvade resultatet måste möjligheten att använda andra mindre ingripande åtgärder beaktas. Ytterst är det Skolväsendets överklagandenämnd som prövar beslut om permanent förflyttning av en elev. Det ska också beaktas att en förflyttning kan innebära att motsvarande problem bara flyttas till en annan skola.

En förflyttning av en elev får inte användas i bestraffnings syfte. Syftet måste alltid vara att skapa en bra miljö för elevers lärande.

Under vissa förutsättningar får rektor, som en disciplinär åtgärd, besluta att en elev ska följa undervisningen i en annan undervisningsgrupp än den eleven annars hör till eller att eleven ska undervisas på annan plats inom samma skolenhet. Ett sådant beslut får fattas efter en utredning som visar att andra åtgärder inte varit tillräckliga eller om det annars är nödvändigt för att tillförsäkra de andra eleverna trygghet och studiero.

Endast om det finns synnerliga skäl får förflyttning till annan undervisningsgrupp gälla under längre tid än två veckor. Åtgärden får dock inte gälla för en längre tid än fyra veckor. Skolan kan också behöva göra en utredning om särskilt stöd om förutsättningarna för en sådan utredning är uppfyllda. Utredningen utgör underlag för rektorns beslut. Om eleven behöver särskilt stöd ska ett åtgärdsprogram utarbetas. Särskilt stöd får ges i stället för den undervisning eleven annars skulle ha deltagit i eller som komplement till denna. Det särskilda stödet ska i första hand ges inom den elevgrupp som eleven tillhör. Det är endast om det finns särskilda skäl som det särskilda stödet får ges enskilt eller i en särskild undervisningsgrupp.

En placering i en särskild undervisningsgrupp har till syfte att ge eleven möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Det innebär att det inte är möjligt att bilda en särskild grupp för elever som kränker andra.

En arbetsgrupp inom brottsförebyggande råden har tagit fram rutiner för anmälan av ärenden till polisen. Dessa uppdaterades våren 2016 och är väl kända inom skolorganisationen. Nämndens bild är att dessa rutiner fungerar väl.

De frågor som tas upp i motionen diskuteras återkommande inom skolorganisationen och tas regelbundet upp vid fortbildning av lärare och skolledare.

Utbildningsförvaltningen har ett nära samarbete med friskolorna. Dessa är representerade i direktörens ledningsgrupp. Där tas löpande frågor av gemensamt intresse upp. Likvärdigheten för alla barn och elever i Uppsala är ett fokus för samarbetet.

Avslutningsvis ska understrykas att Uppsalas skolor tar dessa frågor på stort allvar. Lagstiftningen ger begränsade möjligheter för skolan att agera. Varje händelse har sin unika problematik. De riktlinjer som finns, och som kontinuerligt ses över, kan bara ge

generella anvisningar. Förvaltningen ger skolorna stöd men det är rektor som har att agera i det enskilda fallet.

Ekonomiska konsekvenser

Inte aktuellt med föreliggande förslag till beslut.

Utbildningsförvaltningen

Birgitta Pettersson
Direktör

Motion till kommunfullmäktige

Trygghet för alla elever

Alla elever borde ha rätt att känna sig trygga i skolan. Så är tyvärr inte fallet idag. Mycket allvarliga våldshandlingar har skett mot elever i vår kommun. Dessa bör ses tillsammans med några andra trender:

- Antalet rapporterade fall av hot och våld i de svenska skolorna har totalt sett ökat med 92 procent mellan 2012 och 2016, enligt siffror från Arbetsmiljöverket.
- Antalet rapporterade kränkningar i skolorna i Uppsala kommun har ökat. Hösten 2016 rapporterades 578 fall av kränkningar mot 386 föregående termin, vilket i sin tur var en ökning från de cirka 250-300 som varit fallet de närmast föregående terminerna.
- Rapporteringen av hot och våld mot lärare har ökat kraftigt inom Uppsala kommun enligt kommunens eget rapporteringssystem KIA.

Det behövs nu en tydlig politik för att freda eleverna under den tid de är i skolan.

I skollagen 5 kap. 14 § finns en möjlighet för rektorn att besluta att stänga av en elev helt eller delvis om det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero. Denna möjlighet används mycket sällan. Det är delvis en tolkningsfråga när något är "nödvändigt". Det finns skäl att använda denna paragraf oftare än vad som sker. Dels utifrån en trygghetsaspekt men också utifrån skolans fostransuppdrag. Det är demoraliserande om det är den som blivit utsatt för exempelvis mobbning eller våldtäkt som ska tvingas byta skola. Min uppfattning är att det är förövarna som ska tvingas byta skola för att slippa möta förövarna dagligen. Möjligheten att flytta elever infördes av dåvarande alliansregeringen 2007 men har ännu inte utvärderats. Det Uppsala kommun kan göra i nuläget är att utarbeta och implementera tydliga rutiner för att fullt ut använda den möjlighet som skollagen ger.

Mycket allvarliga kränkningar, såsom våldtäkt och grov misshandel, sker sällan utan förvarning. Det rör sig om elever som hotat, misshandlat, trakasserat eller på annat sätt agerat negativt på ett sätt som skolan känt till. Enligt skollagen 3 kap. 8 § ska en elevs behov av särskilt stöd utredas om eleven uppvisar "andra svårigheter i sin skolsituation". Enligt 9 § ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Enligt 11 § får ett beslut om åtgärdsprogram innebära att en elev placeras i en särskild undervisningsgrupp. Det är rimligt att anse att elever som agerar negativt på ett sådant sätt att det kan befaras att de ska begå mycket allvarliga kränkningar, har just "andra svårigheter i sin skolsituation". För att minska risken att dessa kränkningar genomförs bör eleverna placeras i särskild undervisningsgrupp, som placeras på ett sådant sätt att interaktionen minimeras med andra elever. Särskilda undervisningsgrupper måste användas restriktivt och på ett sätt som minimerar risken för att placering i gruppen befäster elevens upplevelse av att vara ett problem. Det behöver säkerställas att även dessa elever omges av goda förebilder kombinerat med fasta rutiner och positiva förväntningar på gott uppförande. Placering i särskild undervisningsgrupp är ingen optimal lösning, men kommunen bör använda de verktyg som finns inom nuvarande lagstiftning.

En faktor för att förebygga grövre kränkningar är att skolan är tydlig med att polisanmäla de brott som begås, vilket kan skapa en tankeställare hos eleverna innan ännu grövre kränkningar begåtts. Övergripande rutiner gällande brott i barn och ungdomars lärande miljö har utvecklats av Uppsala kommun i samverkan med polisen och åklagarmyndigheten. I dessa rutiner anges att det inte går att ange vilken typ av brottslighet som alltid ska polisanmälas, utan att detta måste bedömas vid varje enskild händelse. Här finns det anledning att se över behovet av en tydligare vägledning så att ingen drar slutsatsen att "om jag inte gör något så gör jag inget fel". Skolan kan sedan tillhandahålla tydlig information till elever och vårdnadshavare om vilka rutiner som gäller för polisanmälan.

Det behövs fortbildningsinsatser för lärare och annan skolpersonal för att kunna se risker för våld i elevernas miljö och verktygen att förebygga detta. Riskerna måste så långt möjligt upptäckas och avvärjas. Här behöver tillgänglig kunskap sammanställas och utnyttjas. Bland annat kan Skolverkets stödmaterial "Grövre våld i skolan" från 2009 tas tillvara. Kunskap om ny problematik måste naturligtvis också tas med.

Under förra mandatperioden, på initiativ av Kristdemokraterna, inledde dåvarande Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden ett samarbete med de fristående skolhuvudmännen. Kommunala och fristående skolor hade gemensamma workshops och seminarier, där tusen lärare deltog. Tanken var att man tillsammans kan kompetensutveckla sig och bereda väg för olika typer av samarbeten. Problem som finns kan avhjälpas genom att goda exempel sprids från fristående skolor till kommunala och vice versa.

Jag föreslår Kommunfullmäktige besluta att uppdra till Utbildningsnämnden

Att utarbeta och implementera tydliga rutiner för att fullt ut använda möjligheterna i skollagen för att förövaren ska byta skola i stället för offret.

Att utarbeta och implementera tydliga rutiner för inrättandet av särskilda undervisningsgrupper för elever som agerar negativt på ett sådant sätt att det kan befaras att de ska begå mycket allvarliga kränkningar.

Att se över behovet av en tydligare vägledning för polisanmälan av brott inom skolorna i Uppsala kommun.

Att fortbilda lärare och annan skolpersonal om hur risker för grova kränkningar kan upptäckas och avvärjas.

Att samarbeta med de fristående skolhuvudmännen verksamma inom Uppsala kommun för att tillsammans stärka kompetensen kring hur grova kränkningar i skolan kan stoppas.

Martin Wisell (KD)

Kristdemokraterna

Ledamot Kommunfullmäktige